

NEKA OBILJEŽJA OBITELJI I RODITELJA KAO RIZIČNIH ČIMBENIKA ZA POJAVU I RAZVOJ POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADEŽI

MIRJANA RADETIĆ-PAIĆ*

Primljeno: svibanj 2002.
Prihvaćeno: listopad 2002.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 376.5

Ovo istraživanje imalo je za cilj utvrditi veze između poremećaja u ponašanju djece i mladeži odnosno rizika za pojavu i razvoj takvog ponašanja i pojedinih obilježja obitelji/roditelja, te utvrditi njihovu prediktivnu vrijednost. Svrha istraživanja povezana je s planiranjem adekvatnih intervencija za obitelji i roditelje djece i mladeži u riziku ili s već ispoljenim poremećajima u ponašanju grada Pule temeljem dobivenih pokazatelja. Pri tome se testira hipoteza kojom se pretpostavlja postojanje statistički značajne povezanosti pojedinih obilježja obitelji/roditelja i rizika za pojavu i razvoj poremećaja u ponašanju u uzorku djece, maloljetnika i mladih punoljetnika (N=100) koji su bili u tretmanu Centra za socijalnu skrb Pula od 01.01.1998.g. do 30.06.1999.g. U istraživanju je korišten Formular za procjenu rizičnosti/potreba ispitanika autora Hoge i Andrews (1994), a dobiveni podaci obrađeni su regresijskom analizom gdje prediktorski skup varijabli čini deset varijabli područja obitelj/roditelji, a kriterijsku varijablu čini ukupna prosudba rizika za pojavu i razvoj poremećaja u ponašanju.

Dobiveni rezultati pokazuju da se postavljena hipoteza može prihvatiti, a s aspekta uspješne predikcije poremećaja u ponašanju djece i mladeži grada Pule statističku značajnost pokazale su varijable emocionalni problemi/psihijatrijski slučajevi u obitelji, povijest kroničnog kriminalnog ponašanja i zlostavljanje od strane oca. Rezultati daju smjernice za preventivno i tretmansko stručno djelovanje u odnosu na čimbenike rizika na području obitelj/roditelji za obitelji i roditelje djece i mladeži u riziku ili s poremećajima u ponašanju grada Pule, te s tim u vezi predlaganje tretmanskih programa uz mogućnost njihove evaluacije.

Ključne riječi: obitelj/roditelji, rizici za poremećaje u ponašanju, grad Pula

Uvod

Obitelj odnosno roditelji imaju izuzetno mjesto u procesu formiranja i razvoja mlade osobe. To je prvo okruženje u kojemu mlada osoba živi i u kojem postoje velike mogućnosti u procesu odgoja. Obiteljski odgoj ovisi o mnogo čimbenika od kojih neki mogu biti rizični za pojavu i razvoj poremećaja u ponašanju djece i mladeži, posebice kada nisu zastupljeni nužni uvjeti za ostvarivanje pozitivne uloge obitelji. Dakle, obilježja obitelji odnosno roditelja kao rizični čimbenici mogu utjecati na pojačanu vjerojatnost prvog pojavljivanja budućih poremećaja u ponašanju djece i mladeži,

te njihovo napredovanje. Nepovoljni utjecaji obitelji i roditelja pripisuju se mnogobrojnim čimbenicima, a najčešće se radi o lošim socioekonomskim prilikama, strukturalnoj deficijentnosti ili o kvalitativnoj deficijentnosti (loši međuljudski odnosi, sociopatološke pojave i sl.).

Opće je poznato da su poremećaji u ponašanju kompleksni, te uvjetovani bio-psiho-socijalnim čimbenicima, no i oni vezani za obitelj odnosno roditelje također su višedimenzionalni i slojeviti. Stoga autori Zeanah, Boris i Larrieu (1997 - prema Scheithauer i Petermana, 1999) identificiraju čimbenike za razvoj djeteta tijekom prve tri godine života unutar slijedećih skupina:

* Centar za socijalnu skrb Pula